

Egységesített, kompetenciaközpontú írásbeli
érettségi vizsga/érettségi és diplomavizsga

2018. május 7.

Magyar

Magyaráztatok és megoldási javaslatok

1. téma/1. feladat

Téma:	Irodalom – művészet – kultúra
Feladat címe:	Kosztolányi Dezső: <i>Házi dolgozat</i>
Szövegtípus:	értelmezés
Szavak száma:	405–495
Megjegyzés a szituációhoz:	–
A feladat megoldása tartalmi szempontból:	
Szövegalkotási művelet(ek), amely(ek) a szövegtípusnak megfelelően végzendő(k) el:	érvelés, magyarázat, narráció
A mellékelt szöveg(ek) főbb mondanivalója/üzenete:	A novella rövid történetet mesél el: a narrátor egy barátjánál vendégeskedik, s észreveszi, hogy annak kisfia egy házi dolgozat megírásával bajlódik, amelynek címe „Édesapám”. A narrátorban felidéződik saját apjához való viszonya. Megjelennek a különbségek az elvárt, ideális apa-fiú és a reális apa-fiú kapcsolat között. A gyermekek, bár szeretik apjukat, mégis félelemmel néznek fel rájuk. A narrátor megsajnálja a kisfiút, és lediktálja neki, amit az iskolában elvárnak a fogalmazásban, vagyis megtanítja hazudni. A novella két fő témája az apa-fiú viszony ellentmondásossága és az iskolai nevelés uniformizáló hatása.
Megoldási lehetőségek az 1. feladathoz: Foglalja össze ...!	<i>Lásd fent.</i>
Megoldási lehetőségek a 2. feladathoz: Elemesse ...!	A narrátor egyes szám első személyben meséli el egy este történetét. Beszédbe elegyedik vendéglátója kisfiával, akinek házi dolgozatot kell írnia. Dialógusokban és önreflexiókban mutatja be a történetet. Ennek része egy visszaemlékezés a saját gyerekkorára. Miután segít a gyermeknek a házi feladat megírásában, visszatér a társalgóba a barátaihoz. A novella idősíkja a jelen-múlt-jelen között váltakozik. A struktúrában a „szöveg a szövegben” szerkezet jelenik meg.
Megoldási lehetőségek a 3. feladathoz: Fejtse ki ...!	A szülők iránti szeretet ambivalens. Ezt a gyerekek jól tudják, de még nem képesek megfogalmazni. Érzelmeik között a szeretet mellett a félelem és a csodálat is helyet kap. Az iskolai fogalmazás ezt az összetett érzést egyoldalúvá teszi, csak azt szabad leírni, amit elvárnak. Ez azonban nem esik egybe az igazsággal. Ezt mind a felnőttek, mind a gyerekek tudják, de ez a felnőtt társadalom/iskola elvárása. <i>Egyéni megoldások is lehetségesek.</i>

1. téma/2. feladat

Téma:	Irodalom – művészet – kultúra
Feladat címe:	Hagyományőrzés a fiatalok körében
Szövegtípus:	kommentár
Szavak száma:	315–385
Megjegyzés a szituációhoz:	Egy iskolai fogalmazásíró verseny keretében készít el egy fogalmazást.
A feladat megoldása tartalmi szempontból:	
Szövegalkotási művelet(ek), amely(ek) a szövegtípusnak megfelelően végzendő(k) el:	értékelés, érvelés, leírás, magyarázat, rekapituláció
A mellékelt szöveg(ek) főbb mondanivalója/üzenete:	Három egyetemista foglalja össze a néptánchoz és a népzenehez való viszonyát, ill. ezzel kapcsolatos személyes tapasztalatait. Az amatőr néptáncsoportba kortól és nemtől függetlenül bármikor szívesen várnak érdeklődőket.
Megoldási lehetőségek az 1. feladathoz: Mutassa be ...!	<i>Lásd fent.</i> Az egyéni vélemények részletesebb bemutatása.
Megoldási lehetőségek a 2. feladathoz: Hasonlítsa össze ...!	Az egyéni érdeklődés eltérő: <ul style="list-style-type: none"> ■ van, akinek sokat adott a néptánc, ezen keresztül kedvelte meg a hagyományőrzést és a népzeneét, ■ van olyan is, aki bár táncolt, manapság már nem igazán érdeklődik a népzene és a hagyományőrzés iránt, ■ van, aki – bár már nem táncol – örül annak, hogy a táncon keresztül sokat tanult a kultúráról is. A hagyományőrző egyesületek szempontjából: <ul style="list-style-type: none"> ■ céljuk, hogy a néptáncoktatáson keresztül bárki számára lehetővé tegyék a hagyományőrzésbe való bekapcsolódást. Mindkét oldalon vannak olyan vélemények, miszerint a néptánc tanulása hasznos, egyszerre mozgás, kultúra, szórakozás és közösségépítés.
Megoldási lehetőségek a 3. feladathoz: Fejtse ki ...!	<i>Egyéni megoldások lehetségesek saját tapasztalatok figyelembevételével.</i>

2. téma/1. feladat

Téma:	Nyelvtanulás
Feladat címe:	Kétnyelvűség – áldás vagy átok?
Szövegtípus:	beszéd
Szavak száma:	405 – 495
Megjegyzés a szituációhoz:	Középiskolások szónokversenyén <i>Kétnyelvűség – áldás vagy átok?</i> címmel fog elhangzani a beszéd.
A feladat megoldása tartalmi szempontból:	
Szövegalkotási művelet(ek), amely(ek) a szövegtípusnak megfelelően végzendő(k) el:	érvelés, leírás, rekapituláció
A mellékelt szöveg(ek) főbb mondanivalója/üzenete:	A kétnyelvűség magas kulturális szint elérését teszi lehetővé természetes úton, ami nagy előnyt jelent a felnőtt életben akkor is, ha a kétnyelvű gyerek nyelvi fejlődése néha nem azonos az egynyelvű társaiéval.
Megoldási lehetőségek az 1. feladathoz: Mutassa be ...!	<ul style="list-style-type: none"> ■ a vegyes házasságból származó gyerekek többnyelvűek, kódkeverés előfordulhat, de ez nem marad meg hosszútávon ■ a kétnyelvűség fogalma – több értelmezés ■ az anyanyelv fogalma ■ a szülőknek a saját anyanyelvén kell beszélni a gyerekekkel ■ a kétnyelvű emberek magas kulturális szintre jutnak, számukra a két kultúra jelenléte természetes
Megoldási lehetőségek a 2. feladathoz: Elemezze ...!	<i>egyéni megoldások</i>
Megoldási lehetőségek a 3. feladathoz: Fejtse ki ...!	<i>Egyéni megoldások, lehetséges a saját kétnyelvűség megemlítése. Fontos a címben szereplő kérdés megválaszolása.</i>

2. téma/2. feladat

Téma:	Nyelvtanulás
Feladat címe:	Nyelvtanulás: csoportban vagy egyénileg?
Szövegtípus:	olvasói levél
Szavak száma:	315–385
Megjegyzés a szituációhoz:	Saját tapasztalatokra építve szól hozzá a cikk bizonyos pontjaihoz, olvasói levelét az oktatás, nyelvtanulás iránt érdeklődő olvasóknak szánja.
A feladat megoldása tartalmi szempontból:	
Szövegalkotási művelet(ek), amely(ek) a szövegtípusnak megfelelően végzendő(k) el:	értékelés, érvelés, magyarázat
A mellékelt szöveg(ek) főbb mondanivalója/üzenete:	<p>Az ideális nyelvtanulási forma egyénenként különböző.</p> <p>A tanulótól, ill. annak nyelvtanulási céljától függ, hogy a csoportos vagy az egyéni nyelvtanulás hasznosabb-e.</p> <p>A csoportos tanuláshoz a csoportlétszám, az előzetes szintfelmérés, a csoportösszetétel szerepet játszik abban, hogy eredményes lehet-e a tanulás.</p> <p>Az egyéni tanuláshoz meg kell gondolni, hogy milyen céllal tanul valaki egy nyelvet.</p> <p>A tanárválasztásnál figyelni kell arra, milyen a tanár nyelvtudása és személyisége.</p> <p>Fontos tudni, hogy az egyéni tanulás drágább.</p>
Megoldási lehetőségek az 1. feladathoz: Hozza összefüggésbe ...!	A szöveg főbb gondolatai: <i>lásd fent. A vizsgázó ezek közül azt emeli ki, amelyre ki akar térni az olvasói levélben.</i>
Megoldási lehetőségek a 2. feladathoz: Értelmezze ...!	<i>Egyéni megoldások, lehetséges hozzászólás: valamelyik formát helyezi előtérbe a vizsgázó, vagy megkeresi mindkettőnek az előnyeit és hátrányait.</i>
Megoldási lehetőségek a 3. feladathoz: Foglaljon állást ...!	<p><i>Egyéni megoldások, lehetséges hozzászólás: egyetértés, tapasztalatok a saját iskolai környezetben, esetleg az olvasói levél írója maga is megismerte mindkét formát és levonja a következtetéseit.</i></p> <p><i>Esetleges ellenérvek is elfogadhatóak.</i></p>

3. téma/1. feladat

Téma:	Táplálkozás
Feladat címe:	Hogyan táplálkozzunk?
Szövegtípus:	értekező fogalmazás
Szavak száma:	450–550
Megjegyzés a szituációhoz:	–
A feladat megoldása tartalmi szempontból:	
Szövegalkotási művelet(ek), amely(ek) a szövegtípusnak megfelelően végzendő(k) el:	értékelés, érvelés, magyarázat, rekapituláció
A mellékelt szöveg(ek) főbb mondanivalója/üzenete:	<ul style="list-style-type: none"> ■ A szöveg 12 pontban összefoglalja az egészséges táplálkozásra vonatkozó ajánlásokat. ■ Mit együnk? ■ Hogyan készítjük ételünket? ■ Hányszor együnk? ■ Mit kerüljünk? ■ Kísérje rendszeres testmozgás a „helyes”, ajánlott táplálkozást.
Megoldási lehetőségek az 1. feladathoz: Nevezze meg ...!	<i>Lásd fent (a szöveg főbb üzenete).</i>
Megoldási lehetőségek a 2. feladathoz: Elemesse ...!	<p><i>egyéni megoldási lehetőségek</i></p> <p>Például:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Mikor, hol, mit eszik, ill. ehét diákként? ■ Milyen lehetőségei vannak egész nap „helyesen” táplálkozni, azaz milyen a kínálat a büfében, elérhető-e más vásárlási lehetőség? ■ Milyen szerepet játszik az idő, ill. a pénz?
Megoldási lehetőségek a 3. feladathoz: Fejtse ki ...!	<p><i>egyéni megoldási lehetőségek</i></p> <p>Például:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ egészségesebb kínálat a büfében, meleg ebéd, más szünetbeosztás, több szünet; ■ beszélgetés a témáról az oktatásban, új tantárgy, tájékoztatás, a témához kapcsolódó projektek stb.

3. téma/2. feladat

Téma:	Táplálkozás
Feladat címe:	Háromból két fiatal iszik energiasitalt
Szövegtípus:	olvasói levél
Szavak száma:	270–330
Megjegyzés a szituációhoz:	Olvasói levél, véleményközlés az energiasitalok témájához, melyet a <i>metropol</i> újság olvasói számára ír.
A feladat megoldása tartalmi szempontból:	
Szövegalkotási művelet(ek), amely(ek) a szövegtípusnak megfelelően végzendő(k) el:	értékelés, érvelés, magyarázat, rekapituláció
A mellékelt szöveg(ek) főbb mondanivalója/üzenete:	<ul style="list-style-type: none"> ■ Az Emberi Erőforrások Minisztériuma (Emmi) államtitkára szerint ellenőrizni és korlátozni kellene a kormánynek az energiasitalok fogyasztását. ■ Az ilyen italoknak különböző hatásai vannak a felnőttekre és a gyerekekre, ill. fiatalokra. ■ Általában nem károsak a koffeint tartalmazó italok, de csak egészséges emberek esetében és egy bizonyos mértékig. ■ Vigyázni kell, mert más élelmiszerek is tartalmaznak koffeint, ezt sokan nem tudják; az energiasitalos dobozokon legalább rajta van a tartalom. ■ Kisebb dobozokat vagy palackokat ajánlanak a szakértők, továbbá az összetevők és a minőség szabályozását és ellenőrzését.
Megoldási lehetőségek az 1. feladathoz: Hozza összefüggésbe ...!	<p><i>egyéni megoldási lehetőségek</i></p> <p>Például:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Milyen gyakran fogyasztanak a vizsgázó környezetében ilyen italokat? ■ Hallott-e valamilyen káros hatásról, ill. az italok/a koffeinfoogyasztás által okozott panaszról? ■ Figyelembe veszik-e egyáltalán az ajánlásokat, az összetevőket, a mennyiséget stb.?
Megoldási lehetőségek a 2. feladathoz: Értelmezze ...!	<p><i>egyéni megoldási lehetőségek</i></p> <p>Például:</p> <p>Lehet-e, s ha igen, milyen módon lehet befolyásolni az energiasitalok fogyasztását?</p>
Megoldási lehetőségek a 3. feladathoz: Foglaljon állást ...!	<i>egyéni megoldási lehetőségek</i>